

פרשת יתרו

מה בפרשה: סיכום מתומצת של פרשת השבוע

השבוע נקרא בתורה על עצת יתרו • על משה - שליח העם • ובמרכז הפרשה עומד המאורע המרכזי ביותר בתולדות עם ישראל - מעמד "מתן-תורה" על הר-סיני, בו שמע עם ישראל את קול האלוקים מדבר אליו

במרכז פרשת השבוע אנו קוראים על המאורע המרכזי ביותר בתולדות עם ישראל, הלא הוא מעמד מתן-תורה על הר-סיני, בו שמע עם ישראל את קול האלוקים מדבר אליו. מעמד זה הוא לב ליבה של האמונה היהודית והיסוד לקיום עמנו. אך לפני תיאור מאורע זה נתחיל לסקר את הארועים לפי סדר כתיבתם.

עצת יתרו

אורחים הגיעו אל משה, החונה עם בני-ישראל במדבר, חותנו, יתרו כהן מדין, עם אשתו ציפורה, ובניו גרשום ואליעזר. משה חולק כבוד לחותנו ויוצא לקראתו כשאליו מצטרפת פמליה גדולה. הוא מספר לו על גאולת ישראל ממצרים וכל הניסים שארעו להם, בראשם קריעת ים - סוף ונצחון המלחמה עם עמלק. יתרו שמח מאוד על נס ההצלה של עם ישראל, נותן שבח והודיה לאלוקי ישראל ואף מקריב לשמו עולות וזבחים.

למחרת בואו, צפה יתרו במשה כשהוא שופט את עמו. התמונה שהצטיירה לנגד עיניו עוררה בו תמיהה; משה יושב מבוקר עד ערב ומתמודד לבדו עם כל בעיות העם. יתרו מציע למשה למנות שופטים נוספים: שרי אלפים, שרי מאות וכו', שכל אחד מהם יהיה אחראי לקבוצה מסוימת. "שרי עשרות" לקבוצות של עשרה אנשים, "שרי חמישים" לחמישים איש וכך הלאה. רק המשפטים והסכסוכים שאלה לא יוכלו לפתור יביאו אל משה. משה מקבל את עצת חותנו ומודיע על המינויים החדשים. לאחר מכן חוזר יתרו למקום מגוריו שבמדין.

ההכנות למתן תורה

בראש חודש סיון, כחודש וחצי לאחר צאתם ממצרים, הגיעו בני-ישראל למדבר סיני והחלו בהכנות לקראת המעמד האלוקי של מתן-תורה. כולם הרגישו ברגע הגדול העומד לפנייהם והחליטו להניח לכל המריבות שבינם לבין משה ובינם לבין עצמם. כך נעשו כולם כאיש אחד בלב אחד, ללא מחלוקות ותככים.

באירת אחדות שכזו עלה משה אל האלוקים אשר העביר באמצעותו לבני-ישראל את תמצית ומטרת כל התורה כולה וייעודו של עם ישראל; "...ושמרתם את בריתי (התורה) והייתם לי סגולה מכל העמים. . . ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש...". תשובת עם ישראל היתה מיידית וללא היסוס: "...כל אשר דיבר ה' נעשה...".

לאחר מכן הקב"ה מפרט את ההוראות המעשיות לפני ובעת מתן-תורה. במשך הימים שנותרו, על העם לקדש את עצמו ולהתכונן נפשית לקבלת התורה. ביום מתן - תורה נצטוו כולם שלא לעלות להר ואפילו לנגוע בקצהו "כל הנוגע בהר מות יומת". הרגע ההיסטורי קרב ובא, ובבוקרו של אותו יום נשמעו קולות וברקים וענן כבד כיסה את ההר. בפעם האחרונה מזהיר הקב"ה את עם ישראל, באמצעות משה, לבל יעזו לעלות על ההר, פן תפרוץ בהם מגיפה.

פרשת יתרו

עשרת הדיברות

עשר מצוות נבחרו על ידי הקב"ה כיסוד לכל התורה ולקיומו של העם היהודי ואלו הן:

אנוכי ה' אלוקיך - מצות האמונה וההכרה בה' אחד, שהוציאנו ממצרים.

לא יהיה לך אלוהים אחרים על פני - האיסור להאמין בכל עבודה-זרה.

לא תעשה לך פסל - אין לעשות בשום אופן עבודה-זרה, אפילו כשאין היהודי עובד לה, וכל שכן שאין להשתחוות אליה או לעובדה בכל דרך שהיא.

לא תישא את שם ה' אלוקיך לשוא - יש איסור על שבועת שוא, דהיינו להשבע בשם ה' לבטלה.

זכור את יום השבת לקדשו - יום השבת קודש צריך להיות מובדל מכל ששת ימי השבוע בהם ההתעסקות היא בעיקר בענייני חול. לכן אנו שובתים מכל מלאכה בשבת ומציינים אותה בקידוש ובהבדלה, בתחילתה ובסופה.

כבד את אביך ואת אמך - בצד הצורך לכבד ולדאוג להורים ישנו השכר המפורט באופן יוצא מן הכלל בתורה: "למען יאריכון ימיך על האדמה...".

חמשת המצוות האחרות הן "מצוות לא תעשה" המונעות מן האדם התנהגות אלימה ובלתי מוסרית: לא תרצח. לא תנאף. לא תגנוב. לא תענה ברעך עד שקר איסור להעיד ולמסור מידע כוזב בבית הדין. לא תחמוד בית רעך. . . וכל אשר לרעך".

משה - שליח העם

כבר בדיבר הראשון כמעט פרחה נשמתם של בני-ישראל, לשמע הקול האלוקי, והקב"ה היה צריך להחיות אותם כדי שישמעו את הדיבור השני. אך לאחר שני הדיברות הראשונות הרגישו בני-ישראל כי הדבר כבד מידי עבורם ובקשו ממשה: "דבר אתה עמנו ונשמעה, ואל ידבר עמנו אלוקים (ישירות) פן נמות. יוצא איפוא שרק את שתי הדיברות הראשונות שמע עם ישראל ישירות מאלוקים, ומאותה שעה "ויעמוד העם מרחוק ומשה ניגש אל הערפל אשר שם האלוקים".

בסוף הפרשה מזהיר הקב"ה את בני-ישראל לבל יעשו אלוהי כסף ואלוהי זהב ולעומת זאת מצווה עליהם לעשות מזבח אדמה או אבנים שלא סתתו אותן בברזל (הטעם: כיון שהמזבח נברא להאריך ימיו של אדם והברזל נברא לקצר ימיו של אדם - רש"י) ממנו יקריבו לו קרבנות. לבסוף מבטיח הקב"ה כי "בכל מקום אשר אזכיר את שמי (שם ה' המפורש) אבוא אליך וברכתיך".

מקור: maale-adumim.com

פרשת יתרו